

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی

درمانی اردبیل

شبکه بهداشت و درمان مشگین شهر

بیمارستان ولیعصر (عج) مشگین شهر

بخش اورژانس

عنوان: تشنج و صرع

تهیه: نگار هاشم زاده خیایو

تنظیم: دفتر بهبود کیفیت

1396

آرام بیمار را بر روی زمین بر روی یک پهلو بخوابانید و اجازه بدهید حرکاتش را انجام بدهد. داروهای مصرفی، و دارو های در دسترس بیمار در صورت شک به استفاده خودسرانه و مدارک (سی تی اسکن مغز و یا نوار مغزی) بیمار را به اطلاع پرسنل 115 رسانده شده و با خود به بیمارستان ببریم. چه نکاتی را بیماران مبتلا به تشنج باید رعایت نمایند؟

این بیماران براساس نظر پزشک باید اقدام به مصرف دارو نمایند. کاهش یا افزایش داروی مصرفی براساس نظر پزشک میباشد. قطع ناگهانی دارو میتواند منجر به بروز حمله پایدار تشنج گردد که گاهی بسختی قابل کنترل بوده و حتی منجر به مرگ بیمار میگردد.

بیماران صرعی پس از چند سال مصرف دارو و عدم بروز حملات در صورت نوار مغزی طبیعی با دستور پزشک میتوانند درمان خود را بتدریج قطع کنند. این افراد میتوانند بمانند افراد طبیعی فعالیت نمایند.

بیماران مبتلا به صرع باید بمدت 2-5 سال از قرارگیری در شرایطی که در صورت بروز تشنج میتواند آسیب رسان باشد باید اجتناب شود. از جمله این موارد میتوان به :

رانندگی، شنا کردن، کار یا تردد در ارتفاعات، اشاره نمود. افراد صرعی نباید به تنهایی در جایی رها شوند. بروز تشنج می تواند با آسیب به سر همراه بوده و در صورت نداشتن همراه و دیر رسیدن به مراکز درمانی به عوارض ناگواری منجر گردد. زنان مبتلا به این اختلال در حین آشپزی باید در حضور فردی دیگر اقدام به آشپزی نمایند که در صورت

اصول برخورد با بیمار تشنجی:

اولین اقدام اطمینان از امنیت بیمار و خودمان است. اگر بیمار در مکانی خطرناک مثل استخر و یا بلندی قرار گرفته، وی را از محل دور میکنیم. پس از برقراری امنیت با اورژانس پیش بیمارستانی (115) تماس میگیریم.مانند تمامی حوادث باید در ابتدا راه هوایی بیمار امن گردد. برخلاف تصور عامه نیازی به باز کردن دهان بیمار است. گاز گرفتگی زبان نه تنها مشکلی ایجاد نمیکند بلکه در صورت اعمال زور برای باز کردن دهان جهت رهایی زبان ممکن است به دندانها آسیب وارد شود. عده ای از انگشت خود برای باز کردن دهان استفاده می کنند که میتواند به آسیبهای شدید تا حتی قطع انگشت منجر گردد. برای برقراری امنیت راه هوایی بیمار کف دست وی را به یک سمت بگردانیم تا ترشحات دهانی براحتی خارج شده و وارد راههای هوایی نگردد.

بدلیل کاهش هوشیاری و خواب آلودگی بیماران، نباید مواد غذایی یا مایعات به آنها داد. مواد غذایی میتواند به دلیل خواب آلودگی و کاهش هوشیاری بیمار وارد مجاری هوایی گردد.

بیماران تشنجی به دلیل سقوط بدنبال تشنج مستعد آسیب به سر، ستون فقرات و دررفتگی در کتف میباشند. بنابراین در بیماری که خواب آلود است و ما از میزان آسیب ستون فقراتش اطلاع نداریم، انتقال با احتمال آسیب مهره ای انجام شود.

نیازی به کنترل حرکات پرشی بیمار نیست. کنترل این پرشها دشوار بوده و میتواند آسیب رسان باشد. تنها مراقب باشید که اگر بیمار در محلی واقع شده است که احتمال افتادن دارد از سقوطش ممانعت گردد.

تعریف:

کمتر کسی پیدا می شود که با بیمار تشنجی برخورد نکرده باشد هر چند اغلب افراد هر بیماری را که می لرزد و هوشیاریش کاهش یافته تشنجی تصور می کنند. تشنج انواع مختلفی دارد که بنابر نوع آن ممکن است بیمار در حین بروز حمله هوشیار نیز باشد و تمام اتفاقات را بیاد بیاورد.

تشنج نوعی اختلال در سیستم عصبی بیمار است که از فعال شدن کانونی در مغز و فرستادن امواج غیر طبیعی منشاء میگیرد. این امواج غیر طبیعی بسته به وسعت انتشار میتوانند علامت ساز گردند. گاهی میتوان علتی برای ایجاد کانونی فعال در مغز یافت (مسمومیت با داروها یا افت شدید قند خون) که در اینصورت با درمان علت زمینه ای درمان میگردد. اگر تشنج تکرار گردد و علتی برای آن پیدا نشود به آن صرع می گویند. اگر علت تکرار حمله مشخص باشد دیگر بعنوان بیماری صرع نیست و در واقع علامتی از یک اختلال قابل شناسائی می گردد. بنابراین به بیماری مبتلا به صرع می گویند که علتی برای بروز حملات مکرر

مهمترین این علائم عبارتند از:

کانون مولد تشنج ممکن است یک یا هر دو نیمکره مغز گرفتار کند. اگر گرفتاری هر دو نیمکره رخ بدهد بیمار هوشیاریش را از دست میدهد؛ در حالیکه در افرادی که یک نیمکره مغزی گرفتار میشود ممکن است هوشیاری از دست برود و یا کاملاً برقرار باشد. تشنج با علائم متنوعی همراه است. بسته به نوع آن این علائم متفاوت هستند. شایعترین نوع تشنج که بنام منتشر نیز گفته میشود خود را با سفت شدن ناگهانی کل بدن، سپس بیمار دچار حرکات پرشی شده و پس از مدتی شل افتاده و بخواب می رود. بیمار پس از اتمام حمله و بهوش آمدن هیچ چیزی را بیاد نمی آورد. گاز گرفتن زبان، نگاه بسمت بالا در چشمها، خروج کف از دهان، بی اختیاری ادرار و یا مدفوع از یافته های همراه می باشد.

در بعضی از انواع تشنج بیمار برای لحظه ای هوشیاریش را از دست می دهد بدون اینکه سقوط کرده و یا حرکت غیر طبیعی داشته باشد. تشنج به همین دو شکل محدود نمی گردد. بسیاری از بیماری ها و اختلالات از تشنج تقلید میکنند که گاهی افتراق اینها نیازمند انجام نوار مغزی است.

بیمارانی که دچار سنکوپ (غش) میگردند؛ مانند افرادی که زیاد روی پا میایستند یا افرادی که با دیدن خون دچار حالت سنکوپ میشوند، اگر مجدداً به حالت ایستاده برگردانده شوند ممکن است علائمی مشابه با افراد تشنجی داشته باشند.

علت بروز تشنج در افرادی که تحت درمان با داروهای ضد تشنج هستند متفاوت میباشد. مصرف همزمان دارو های دیگر و ایجاد تداخل ما بین داروها، فراموش کردن مصرف دارو از علل مهم است. گاهی با وجود مصرف مرتب و عدم تداخلات دارویی باز تشنج بدلیل فعال شدن خودبخود کانون تشنج در مغز، بروز میکند.

گاهی عواملی دیگر در بروز تشنج نقش دارند از جمله آنها می توان به بارداری، بی خوابی اشاره کرد. در دوران بارداری لازم است میزان و نوع داروی مصرفی بر اساس شرایط بیمار تعیین گردد. ادامه درمان در دوران بارداری بر اساس میزان مصرفی در زمان غیر بارداری میتواند عاملی برای بروز تشنج باشد.

